

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/203/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6616205457
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6616205457.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Danice Kočičkovej, v spore žalobcu OTP Banka Slovensko, a.s., so sídlom Štúrova 5, 813 54 Bratislava, IČO: 31 318 916, proti žalovanému Z. F., narodenému XX. XX. XXXX, trvale bytom B.S. R. XXX/XX, XXX XX D., o zaplatenie 1.097,96 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 13C/70/2016-170 z 30. septembra 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Lučenec vo výroku, ktorým žalobu v časti o zaplatenie kapitalizovaného úroku z úveru 570,43 Eur a úroku z úveru vo výške 18 % ročne zo sumy 1.097,96 Eur od 23. 04. 2016 do zaplatenia zamietol (II. výrok) a v závislom výroku o trovách konania (III. výrok) z r u š u j e a vec mu v tomto rozsahu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

II. Odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec o d m i e t a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Lučenec (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 30. 09. 2019 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 1.097,96 Eur spolu s kapitalizovaným úrokom z úveru vo výške 107,40 Eur, kapitalizovaným úrokom z omeškania vo výške 27,78 Eur, poplatkami vo výške 70,24 Eur a úrokom z omeškania vo výške 1 % ročne zo sumy 1.097,96 Eur od 23. 04. 2016 do zaplatenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok) a žalobu v časti o zaplatenie kapitalizovaného úroku z úveru 570,43 Eur a úroku z úveru vo výške 18 % ročne zo sumy 1.097,96 Eur od 23. 04. 2016 do zaplatenia zamietol (II. výrok). O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 39,12 %, vo výške ako bude rozhodnuté osobitným uznesením vyšším súdnym úradníkom (III. výrok).

Z odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu vyplýva, že žalobca sa žalobou voči žalovanému domáhal zaplatenia sumy 1.097,96 Eur spolu s kapitalizovaným úrokom za obdobie do 22. 04. 2016 vo výške 677,83 Eur, s úrokom z omeškania vo výške 27,78 Eur za obdobie do 22. 04. 2016, poplatkov vo výške 70,24 Eur, úrokov vo výške 18 % ročne zo sumy 1.097,96 Eur od 23. 04. 2016 do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 1 % ročne zo sumy 1.097,96 Eur od 23. 04. 2016 do zaplatenia, a to podľa Zmluvy o poistenom rýchlom spotrebiteľskom úvere pre obyvateľstvo č. XXXX XXXX XXRSU uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 11. 02. 2010.

Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 39, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, § 517 ods. 1, 2, § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení ku dňu 11. 02. 2010 (ďalej aj „OZ“), § 1 ods. 1, § 1 ods. 2 písm. a) až e), § 1 ods. 3, § 2, § 4 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu 11. 02. 2010 (ďalej aj „ZoSÚ“, resp. „Zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1, 2, 3, § 504, § 506 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení ku dňu 11. 02. 2010 (ďalej aj „ObZ“) v znení ku dňu

11. 02. 2010, § 1a ods. 1, 2, 3, 4, § 3, § 4, Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka

Súd prvej inštancie zistil, že žalobca a žalovaný uzavreli dňa 11. 02. 2010 Zmluvu o poistenom rýchlom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo, číslo zmluvy: XXXX XXXX XX RSU, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru žalovanému vo výške 2.300,- Eur (ďalej aj „Zmluva o úvere,“ resp. „zmluva“). Žalovaný sa zaviazal úver splácať 60. mesačnými splátkami vo výške 58,41 Eur, počnúc od 11. 03. 2010 (prvá splátka) a končiac dňa 11. 02. 2015 (posledná splátka). Celkové náklady dlžníka spojené s úverom vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy: 3.891,40 Eur, z toho istina je 2.300,- Eur a výška úrokov a poplatkov je 1.591,40 Eur. Priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery bola v zmluve dojednaná vo výške 41,78 %. Z poskytnutého úveru žalovaný uhradil 1.873,81 Eur. Pokiaľ žalovaný namietal poskytnutie úveru vo výške 2.300,- Eur a uvádzal, že z výpisu úverového účtu tento začína pri sume 2.135,57 Eur, súd prvej inštancie poukázal na výpis úverového účtu predložený žalobcom (č.l. 133), z ktorého vyplynulo odfinancovanie sumy -2.300,- Eur na účet žalovaného Z. F.. Uvedený listinný dôkaz žalovaný nepopieral, prípadne neprodukoval dôkaz, ktorý by svedčil o tom, že predmetná suma mu v celosti pripísaná na účet nebola, čo kedykoľvek mohol urobiť výpisom zo svojho účtu.

Zostatok dlhu na istine žalovaného z titulu poskytnutého úveru bol vo výške 1.097,96 Eur ku dňu 22. 04. 2016. Keďže žalovaný nesplácal úver riadne a včas tak, preto ho žalobca listom zo dňa 19. 09. 2013 upozornil na možnú predčasnú splatnosť úveru.

Súd prvej inštancie mal za to, že neboli preukázané dôvody, pre ktoré by Zmluva o úvere mala byť podľa § 39 OZ neplatnou. Žalovaný žiadnu takúto konkrétnu skutočnosť nepreukázal a ani súd prvej inštancie ex offo preskúmaním obsahu zmluvy ako takej a procesu jej uzatvárania takéto dôvody nezistil. Pokiaľ žalovaný poukázal na rozpor dojednanej úrokovej sadzby a odplaty s § 3 OZ, ktoré žalovaný považoval za úžeru, je možné konštatovať, že dojednaná výška úroku pri základnej sadzbe 7,5 % ročne a prirážke 10,5 % ročne, t.j. 18 % ročne nie je úrokovou sadzbou úžernickou, nakoľko z prehľadu úrokovej miery úverov publikovaných NBS (<http://www.nbs.sk>) vyplýva, že pre spotrebiteľské úvery vo februári 2010 do piatich rokov úroková sadzba predstavovala 14,34 % v závislosti od počiatočnej doby fixácie a pri zohľadnení výšky úveru a jeho zabezpečenia. Vzhľadom na dojednanú výšku úrokovej sadzby táto nemôže byť posudzovaná ako úžernická. Rovnako RPMN predstavuje priemerne 15,67 %, pričom dojednaná RPMN podľa zmluvy bola určená 26,10 % a maximálna výška odplaty určená v zmysle nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. za I. štvrtrok 2010 predstavovala pre úvery od 1 do 5 rokov a sume od 1.500,- Eur do 6.500,- Eur 37,60 %, čo RPMN určená v dotknutej spotrebiteľskej zmluve neprekročila. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že so zmluvou sa nevedel oboznámiť, žiadny dôkaz v tomto smere neprodukoval. Súd prvej inštancie podotkol, že zmluva sama o sebe je na dva a pol strane formátu A4 a žalovaný zmluvu podpísal. Zmluva odkázala taktiež na obchodné podmienky, ktoré boli rovnako v rozsahu štyroch strán formátu A4, čo podľa názoru súdu prvej inštancie sú ľahko prečitateľné v prípade, že by žalovaný sa s nimi skutočne chcel oboznámiť.

Žalovaný konkrétne neuviedol, ktorú podmienku považuje za neprijateľnú, pokiaľ poukázal na povinnosť dojednanú vo vzťahu k vyplňovaciemu právu k zmenke alebo zrážkam zo mzdy, tieto neboli predmetom konania. Dôvod pre ktorý subjektívne úver bol „nútený“ zobrať spočíva v jeho subjektívnych dôvodoch a tieto nemôžu spôsobovať neprijateľnosť, resp. neplatnosť dojednanej zmluvy a neprijateľná podmienka nerobí celú zmluvu neplatnou, ale podľa § 53 ods. 5 OZ neplatné sú len jednotlivé neprijateľné podmienky.

Otázka bezúročnosti a bezpoplatkovosti bola právoplatne vyriešená rozsudkom č.k. 4C/205/2016 - 114, ktorým bol súd prvej inštancie viazaný. Argumentačne sa v predmetnom konaní súd vysporiadal s bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru pod bodom 19 odôvodnenia rozsudku.

Súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie vo veci Home Credit c/a E. C. pod C-XX/XX, kde súdna prax túto otázku už vyriešila s tým, že veriteľ nie je povinný rozčleniť takto úver, je povinný na žiadosť dlžníka poskytnúť amortizačnú tabuľku, z ktorej bude zrejme aká časť splátky sa započítava na istiny, úroky a prípadné poplatky.

Súd prvej inštancie posúdil obsahové náležitosti uzatvorenej Zmluvy o úvere z hľadiska § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z. vo vzťahu k nerozčleneniu splátok na istinu, úroky a poplatky, pričom poukázal na rozhodnutie (C-42/2015), z ktorého je zrejme, že podrobný rozpis každej splátky s uvedením presného rozčlenenia istiny, úroku a poplatkov nie je potrebné v prípade, že má dlžník záujem získať takúto vedomosť, môže tak urobiť prostredníctvom vyžiadania si tzv. amortizačnej tabuľky. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že táto tabuľka mu nebola poskytnutá, uvedená skutočnosť sama o sebe nespôsobuje bezúročnosť, bezpoplatkovosť zmluvy, pričom žalovaný ani nepreukázal, že by o takúto amortizačnú tabuľku bol banku žiadal.

Súd prvej inštancie mal za to, že bolo povinnosťou žalovaného nahlásiť žalobcovi zmenu bydliska tak, ako sa na to zmluvne zaviazal. V opačnom prípade mu písomnosti boli doručované s následkami doručenia v zmluve uvedenými, aj keď sa s nimi neoboznámil, tak ako to bolo upravené v Článku V. pod bodom 18 Obchodných podmienok.

Žalobca si uplatnil žalobou právo na zaplatenie zostatku istiny úveru vo výške 1.097,96 Eur. Žalobca tvrdil a žalovaný túto skutočnosť nenamietal, že vo vzťahu k istine došlo k zaplateniu z pôvodnej sumy 2.300,- Eur časti vo výške 1.087,20 Eur. Žalobca úver zosplatnil na základe písomného vyhlásenia zo dňa 28. 10. 2013, t.j. ku dňu 28. 10. 2013, potom čo žalovaný bol na možnosť zosplatnenia upozornený výzvou zo dňa 19. 09. 2013 s určením lehoty na doplatenie dlžných splátok do 04. 10. 2013. Zásielka bola síce banke vrátená dňa 24. 09. 2013, ktorú banka v súlade s Obchodnými podmienkami (Článok V., bod 18) považovala za doručeníu a následne v súlade s § 53 ods. 8 OZ v lehote nie kratšej ako 15 dní od tohto upozornenia, t.j. 28. 10. 2013, úver zosplatnila. Žalobca správne uviedol pri vyjadrení k otázke zosplatnenia, že žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením počnúc mesiacom február 2013, k rovnakému výsledku došiel aj súd prvej inštancie pri započítaní uskutočnených splátok žalovaného, ktorý celkovo uhradil 2.182,75 Eur. Ku dňu zosplatnenia úveru žalobca uviedol výšku istiny 1.257,88 Eur, pričom následne z úhrady žalovaného zo dňa 27. 04. 2015, ktorú uskutočnil vo výške 65,- Eur započítala na istinu 45,08 Eur, t.j. výška nezaplatennej istiny predstavovala 1.212,80 Eur, z ktorých si banka uplatňuje na zaplatenie 1.097,96 Eur ako zostatku dlhu, ktoré súd prvej inštancie žalobcovi priznal.

Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa v konaní domáhal od žalovaného aj zaplatenia kapitalizovaného úroku z istiny úveru po zosplatnení vo výške 677,83 Eur, kapitalizovaného úroku z omeškania vo výške 27,78 Eur a taktiež zaplatenia úrokov z istiny vo výške 18 % ročne zo sumy 1.097,96 Eur od 23. 04. 2016 do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 1 % ročne zo sumy 1.097,96 Eur od 23. 04. 2016 do zaplatenia. Žalobca listinným dôkazom, a to upozornením na možnosť zosplatnenia úveru zo dňa 19. 09. 2013, ktorého zaslanie žalovanému preukázal fotokópiou nedoručenej zásielky - obálky, čím preukázal zákonnú podmienku v zmysle § 53 ods. 9 OZ, a to upozorniť spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie si práva na plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy v celosti a následne dňom 28. 10. 2013 vyhlásil predčasnú splatnosť úveru. Žalovaný zosplatnenie dlhu žalobcom nenamietal.

Podľa názoru súdu prvej inštancie dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutého úveru patria veriteľovi len do splatnosti dlhu. Po splatnosti dlhu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a povinnosť platiť dohodnuté úroky z úveru dňom splatnosti dlhu zaniká. Závazok dlžníka vrátiť veriteľovi poskytnutý úver je hlavným záväzkovým vzťahom. Úrokový záväzkový vzťah je vedľajším a akcesorickým peňažným záväzkom k hlavnému záväzku. Splnením hlavného záväzku alebo iným zo spôsobov jeho zániku, zaniká i akcesorický záväzok úrokový (rozhodnutie Krajského súdu Prešov sp. zn. 3Co 85/2013, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 143/98, rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 16Co/1006/2015 zo dňa 23.02.2017, rozhodnutie Krajského súdu Prešov sp. zn. 3Co 85/2013, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 143/98).

Súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 16Co/255/2017-81 zo dňa 21. 12. 2017, z ktorého vyplynulo, že zmluvy o spotrebiteľských úveroch sú zmluvami spotrebiteľskými v zmysle ust. § 52 ods. 1 OZ a berúc do úvahy ust. § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 OZ, pri vyhlásení predčasnej splatnosti je nutné právny vzťah prednostne posúdiť v zmysle právnych noriem obsiahnutých v Občianskom zákonníku.

V dôsledku predčasného zosplatnenia úveru, spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, preto niet dôvodu ani na to, aby veriteľovi patrili úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol spotrebiteľ vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľovi by naďalej patrili úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Popreli by sa tým účinky veriteľom vyvolanej zmeny spôsobu splatnosti záväzku a veriteľovi by úroky patrili tak, ako keby k zmene ani nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku.

Otázku, dokedy je dlžník povinný platiť úroky z úveru, ak došlo k predčasnej splatnosti dlhu, Občiansky zákonník výslovne neupravuje.

Ani zo zákonnej úpravy Obchodného zákonníka však nevyplýva, že po vyhlásení celého úveru za splatný sa ďalej úročí istina úveru až do zaplatenia (do vrátenia peňažných prostriedkov prislúchajú úroky len v prípade vrátenia peňažných prostriedkov pred dobou splatnosti podľa § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka). Úroky zo splátky sú v prípade plnenia v splátkach splatné v deň splatnosti splátky (§ 503 ods. 2 ObZ), ak sa však má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú (§ 503 ods. 1 tretia veta ObZ).

Ak požičané finančné prostriedky vracia dlžník formou splátok, úroky z každej splátky sú splatné len spolu so splatnosťou samotnej splátky. Ak dôjde k vyhláseniu predčasnej splatnosti, dlžník už formou splátok neplní svoj záväzok, ktorý je splatný ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti. Niet dôvodu, aby ďalej plynula splatnosť úrokov zo splátok, na ktoré už dlžník nemá nárok.

V prejednávanej veci ide o dojednanie, ktorým by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k jeho dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj z úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi zmluvy, a to napriek tomu, že dohoda o splatení úveru formou splátok zanikla a došlo k zmene spôsobu splatenia úveru ako dôsledku sankcie zo strany veriteľa. Dlžník v prípade zosplatenia úveru už nemá po zosplatení povinnosť platiť úroky z úveru, stráca však možnosť výhody splátok, je povinný zaplatiť celý dlh naraz a skôr ako bolo dojednané. Ak by okrem toho bol povinný naďalej platiť aj po zosplatení úroky z úveru, došlo by zhoršeniu postavenia spotrebiteľa dvojnásobným úrokovým zaťažením spotrebiteľa, ktoré Občiansky zákonník neumožňuje. Z ustanovenia § 517 ods. 2 OZ vyplýva, že pokiaľ ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení už len úroky z omeškania.

Jednorazovým zosplatením úveru veriteľom vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa už ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatením úveru, s ktorým sa spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy (§ 517 ods. 2 OZ). Ak napriek tomu existuje zmluvné dojednanie, ktoré s protiprávnym stavom spája aj nárok na zmluvné úroky, teda na odplátne nároky patriace len pre prípad splácania úveru v splátkach, je takéto dojednanie podľa § 52 ods. 2 OZ, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 OZ absolútne neplatné.

Podľa názoru prvoinštančného súdu žalobca má právo na zaplatenie dohodnutého zmluvného úroku z úveru vo výške 18 % ročne len do 28. 10. 2013, kedy bola vyhlásená pohľadávka za splatnú.

Pokiaľ si žalobca uplatnil kapitalizovaný úrok vo výške 677,83 Eur ku dňu 24. 04. 2016, jedná sa o nezaplatený úrok z úveru, pričom právo žalobcu na zaplatenie tohto úroku nevzniklo v celej uvedenej výške. Nakoľko žalobca má právo na úrok z úveru len do momentu zosplatenia úveru, t.j. do 28. 10. 2013, s poukazom na kvantifikáciu úrokov pohľadávky, tak ako ich učinil žalobca v doplnení žaloby zo dňa 21. 06. 2019 (č.l. 95), mal súd prvej inštancie za to, že úrok z omeškania náleží zo sumy 1.257,88 Eur v období od 11. 05. 2013 do 28. 10. 2013 vo výške 18 % (súčet položiek 19,50 Eur + 18,87 Eur + 19,50 Eur + 19,50 Eur + 18,87 Eur + 11,16 Eur), t.j. 107,40 Eur, čo nekorešponduje výške kapitalizovaného úroku z úveru, tak ako ho uvádza vyhlásenie úveru za predčasne splatný žalobca zo dňa 28.10.2013 vo výške 202,20 Eur. Keďže žalobca si uplatnil právo na zaplatenie kapitalizovaného úroku aj po lehote splatnosti vo výške 677,83 Eur, pričom náleží len do momentu splatnosti vo výške 107,40 Eur, t.j. žaloba v prevyšujúcej časti kapitalizovaného úroku 677,83 Eur + 107,40 Eur = 570,43 Eur bola zamietnutá rovnako ako aj v časti 18 % úroku z úveru zo sumy 1.097,96 Eur od 23. 04. 2016 do zaplatenia.

Žalobca si uplatnil taktiež na kapitalizovaný úrok z omeškania od 11. 05. 2013 do 22. 04. 2016 vo výške 27,78 Eur, pretože úrok z omeškania patrí žalovanému tak pred zosplatením pre prípad, že bol v omeškaní s platbami, ako aj po zosplatení. Rovnako účtovaný poplatok 70,24 Eur za poistenie úveru mesačne ku dňu zosplatenia žalobcovi patrí.

Odo dňa zosplatenia, t.j. 28. 10. 2013, patrí žalobcovi uplatnený úrok z omeškania vo výške 1 % ročne zo sumy 1.097,96 Eur.

O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

Žalobca aj žalovaný boli v konaní úspešní čiastočne, súd prvej inštancie žalobcovi z uplatnenej sumy 1.873,81 Eur (1.097,96 Eur + 677,83 Eur + 27,78 Eur + 70,24 Eur) priznal 1.303,38 Eur, čo predstavuje mieru úspechu žalobcu 69,56 % a je vyššia oproti miere úspechu žalovaného 30,44 %, nakoľko súd prvej inštancie žalobu v časti o zaplatenie 570,43 Eur zamietol. Čistý úspech žalobcu predstavuje 39,12 %, preto súd prvej inštancie priznal žalobcovi právo na zaplatenie náhrady trov konania v rozsahu 39,12 %.

2. Proti rozsudku prvoinštančného súdu, konkrétne do výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobcu v časti o zaplatenie vyčísleného úroku vo výške 570,43 EUR vypočítaného zo sumy 1 097,96 EUR za obdobie od 29. 10. 2013 (po zosplatení) do 22. 04. 2016 a úroku vo výške 18 % p.a. zo sumy istiny 1 097,96 EUR od 23. 04. 2016 do zaplatenia (II. výrok), žalobca podal včas odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok prvoinštančného súdu v odvolaní napadnutom výroku (II. výrok) a uložil žalovanému povinnosť mu zaplatiť mu vyčíslený úrok vo výške 570,43 EUR a úrok vo výške 18 % p.a. zo sumy 1 097,96 EUR od 23. 04. 2016 do zaplatenia.

Odvolanie odôvodnil odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

Poukázal na § 261, § 497, § 502 ods. 1, § 503 ObZ.

Uviedol, že povinnosť platiť úrok z poskytnutého úveru okrem Obchodného zákonníka vzniká na základe zmluvných dojednaní v Zmluve o úvere. Nakoľko Zmluva o úvere vyhlásením predčasnej splatnosti úveru nezanikla, veriteľov nárok voči dlžníkovi na zaplatenie zmluvného úroku tiež nezanikol a trvá až do úplného splatenia istiny pohľadávky (resp. do zániku Zmluvy o úvere).

Dohodnutý úrok z ekonomického hľadiska úrok predstavuje cenu finančných prostriedkov, ktoré veriteľ poskytol dlžníkovi, a ktoré dlžník veriteľovi nevrátil.

V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Cob/146/2013 zo dňa 24. 01. 2004, rozsudok Krajského súdu Nitra so sp. zn. 25Co/140/2013 zo dňa 16. 10. 2013).

Úročenie spotrebiteľského úveru bežnými úrokmi až do doby vrátenia poskytnutých prostriedkov priamo upravoval aj zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a nepriamo ho predpokladá aj zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch ako lex specialis pre oblasť spotrebiteľských úverov (vo vzťahu k ObZ ako lex generalis). Zákon č. 258/2001 Z.z. v § 6 ods. 2 uvádzal, že spotrebiteľ má povinnosť uhradiť úrok len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Zákon č. 129/2010 Z.z. v ustanoveniach týkajúcich sa odstúpenia spotrebiteľa od zmluvy (§ 13 ods. 3) uvádza, že dlžník (spotrebiteľ) je „povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny (...).“

Podľa jeho názoru má nárok na zaplatenie úroku do doby splatnosti istiny úverovej pohľadávky.

Ďalej poukázal na rozhodovacia prax (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 17Co/26/2017-120 z 21. 03. 2018, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 12Co/167/2017 - 94 z 31. 05. 2018).

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril

4. Proti rozsudku prvoinštančného súdu žalovaný podal odvolanie. Navrhol, „aby súd zmluvu vyhlásil za neplatnú od počiatku a zrušil svoje rozhodnutie z 30. 09. 2019.“

5. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (podľa § 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379, § 380 a § 381 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok prvoinštančného súdu v odvolaní napadnutom výroku (II. výrok) a v závislom výroku o trovách konania (III. výrok) zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP) a odvolanie žalovaného proti rozsudku prvoinštančného súdu odmietol (§ 386 písm. a) CSP).

6. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté rozhodnutie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je však odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania. Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

7. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca a žalovaný uzatvorili dňa 11. 02. 2010 Zmluvu o úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru žalovanému vo výške 2.300,- Eur. Pretože žalovaný nesplácal úver riadne a včas, žalobca zosplátnil úver ku dňu 28. 10. 2013.

8. Súd prvej inštancie rozsudkom zamietol žalobu v časti o zaplatenie kapitalizovaného úroku z úveru 570,43 Eur a úroku z úveru vo výške 18 % ročne zo sumy 1.097,96 Eur od 23. 04. 2016 do zaplatenia, aplikujúc okresným súdom nešpecifikovanú zásadu „úroky do splatnenia úveru.“

9. V posudzovanej veci okresný súd správne zistil, že žalovaný mal pri uzatváraní Zmluvy o úvere postavenie spotrebiteľa a žalobca postavenie dodávateľa a Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ustanovenia § 52 ods. 1 a nasl. OZ.

10. Odvolací súd konštatuje, že Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia Zmluvy o úvere, tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov Zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere podľa ustanovenia § 497 a nasledujúce.

11. Podľa ustanovenia § 502 ods. 1 ObZ od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvykle úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednanú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššej prípustnej výške.

12. Dohoda o úrokoch z úveru podľa § 502 ObZ je podmienená tým, že veriteľ na základe zmluvy o úvere peňažné prostriedky dlžníkovi skutočne poskytol, inak by na ich úhradu nemal nárok. Zmluva o úvere uzatvorená podľa ustanovenia § 497 ObZ nemôže byť dohodnutá ako bezúročná, pretože záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere a je jej podstatnou časťou. Na zaplatenie úrokov z úveru dohodnutých podľa § 502 ObZ má právo veriteľ, ktorý uzavrel písomne zmluvu a na základe ktorej úver skutočne dlžníkovi na jeho žiadosť poskytol. Úroky z úveru totiž predstavujú cenu za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má dlžník povinnosť platiť úroky za skutočnú dobu ich používania, t.j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, a to či už v lehote alebo v omeškaní.

13. „Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania.

Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanja, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

Túto vedomosť však dlžník-spotrebiteľ nemá v prípade dojednanja, ktoré umožňuje navýšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navýšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods.1 OZ.

Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednanja nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

Dovolený súd dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“ (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/42/2020 zo dňa 16. 06. 2020). S uvedeným právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

14. Podľa názoru odvolacieho súdu pre správne právne posúdenie veci je potrebné zistiť, či sa zmluvné strany dohodli, že veriteľ (žalobca) má právo na zmluvné úroky aj za dobu po zosplatnení. Z hľadiska

posúdenia doby, za ktorú boli pri úvere dohodnuté úroky, bude preto vždy určujúci obsah zmluvy podľa dohody zmluvných strán.

15. Vzhľadom na uvedené odvolaciemu súdu neostávala iná možnosť ako rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku (II. výrok) a v závislom výroku o trovách konania (III. výrok) podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec mu v tomto rozsahu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 CSP) ani na jeho zmenu (§ 388 CSP).

16. Úlohou prvoinštančného súdu bude náležite sa vysporiadať s tým, či zmluvné dojednania ohľadne žalobcom uplatneného nároku po zosplatnení úveru sú dostatočne konkretizované v Zmluve o úvere, t.j. či z nich vyplýva dohoda strán ohľadne nároku žalobcu na úroky po zosplatnení úveru a či žalobcom uplatnená výška úroku po zosplatnení úveru má oporu v Zmluve o úvere. Odvolací súd zdôrazňuje, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

18. V novom rozhodnutí rozhodne okresný súd i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

19. Krajský súd ďalej skúmal včasnosť podaného odvolania žalovaného, ako jednu z procesných podmienok odvolacieho konania.

20. Odvolanie je riadnym opravným prostriedkom proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, v prípade, ak to zákon pripúšťa. Musí spĺňať určité zákonné podmienky, ktoré sú jednak objektívneho charakteru - prípustnosť odvolania a včasnosť podania odvolania, ale i subjektívneho charakteru - podanie odvolania oprávnenou osobou.

21. Odvolacia lehota je lehotou zákonnou, čo znamená, že ju nemožno dohodou strán, ba dokonca ani rozhodnutím súdu predĺžiť ani skrátiť. Odvolacia lehota má charakter procesnej lehoty, a teda na jej počítanie sa aplikuje ustanovenie § 121 CSP. Procesná lehota (na rozdiel od hmotnoprávnej lehoty) je zachovaná vtedy, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na príslušnom súde, alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť, eventuálne ak je urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času. Podľa ustanovenia § 362 ods. 1 CSP sa odvolanie podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

22. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalovanému bol rozsudok prvoinštančného súdu doručený dňa 10. 10. 2019 (č. I. 196 spisu). Žalovaný podal osobne na súd prvej inštancie odvolanie dňa 19. 11. 2019 (č. I. 213 spisu). Zákonná lehota na podanie odvolania proti rozsudku prvoinštančného súdu uplynula dňa 25. 10. 2019 (v piatok).

Odvolací súd dodáva, že súd prvej inštancie správne oznámil žalovanému „Oznámením“ zo dňa 11. 11. 2019 (č. I. 208 spisu), že na odvolanie žalovaného doručené súdu prvej inštancie dňa 28. 10. 2019, urobené elektronickými prostriedkami (mailom) bez autorizácie (č. I. 203-206 spisu), ktoré žalovaný nedoručil dodatočne v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu, sa ex lege neprihliada (§ 125 ods. 2 CSP).

23. Odvolací súd na základe týchto skutočností konštatuje, že odvolanie žalovaného bolo podané po uplynutí zákonom stanovenej 15-dňovej lehoty, teda oneskorene.

24. Podľa ustanovenia § 386 písm. a/ CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene.

25. Keďže odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané oneskorene, neostala mu iná možnosť, ako toto odvolanie v súlade s citovaným ustanovením § 386 písm. a/ CSP odmietnuť.

26. Odvolaním nenapadnutý výrok rozsudku prvoinštančného súdu (I. výrok) zostal nedotknutý (§ 367 ods. 2 CSP).

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).